

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

celoletno ..... Din 20—
pololetno ..... Din 10—
četrtletno ..... Din 5—
posamezna številka ..... Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

mali oglasi do 9 petih vrst ..... a Din 1-50
večji inserati od 10 petih vrst naprej ..... a Din 2—
notice, izjave, poslano, reklama petih vrst ..... a Din 3—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. v hiši „Ekonom“.

Dokazano je!

Od »Slovenca« pa do lažnivega »Slov. Gospodarja« in one smešne »Murske Straže« ob skrajnem severu Slovenije, od gospoda dr. Korošca pa do zadnjega klerikalnega agitatorčka na deželi, skratka vesoljni Ešeles je tajil, da bi bila SLS v zlahti z radikalni. In niso se sramovali zastopniki laživerske SLS označevati nas kot lažnivce, ker smo pisali, da je bil dr. Korošec tisti, ki je omogočil samoradikalno vladno, ki nam je dala nove davke, tlako in nov vojaški zakon, da o »dobrotah«, ki še pridejo, niti ne govorimo.

Po nerodnosti klerikalcev in domišljivosti Radića pa je sedaj, ko je objavljen takozvani Markov protokol vse to dokazano.

V zapisniku namreč, ki je bil sklenjen dne 13. aprila l. 1923 v Zagrebu med odposlanci Radićeve stranke, mohamedancev iz Bosne (dr. Spaho, dr. Halibeg Hrasnica Hamzalića Ajanovića), klerikalcev (dr. Brejca, narodni poslanec (I) in Fr. Smodej) ter radikali (Marko Gjurčić in Vanjić) stoji,

»da bodo zastopniki HRSS (Radićevci), SLS in JMO (Spahovci) v parlamentu s svojim ravnanjem omogočili NRS (radikalom) izvolitev skupščinskega predsednika in sestavo radikalne homogene (samoradikalne) vlade in tudi verifikacijo vseh mandatov v verifikacijskem odboru in v narodni skupščini.«

Priznati je treba da so klerikalci vse to tudi stroktno izpolnili. Da, storili so celo več, kakor pa so obljubili. Pregovorili so mohamedance, da so ostali v skupščini, glasovali so za nujnost zakona o naknadnih kreditih ter novem vojaškem zakonu, zato pa glasovali proti nujnosti zakonskega predloga Lazića o takojšnji pomoči posestnikom, ki so bili vsled toče in ujm prizadeti.

Zveza klerikalcev z radikali je torej dokazana in te resnice ne izbriše nihče!

Z objavljenjem Markovega protokola pa je dokazano še nekaj, da so namreč

klerikalci kmetijske interese izdali,

da so žrtvovali blagor Slovenije, samo, da pride njihova stranka do par lepih korit.

V Markovem protokolu je tudi zapisano, kaj zahtevajo klerikalci za Slovenijo.

1. Vzpostavi se pokrajinski namestnik v sporazumu s SLS (korito za dr. Brejca).

2. Razpuste in prepovedo se vse teroristične organizacije, posebno pa »Orjuna«.

3. Izmenjajo se v sporazumu z SLS vsi neobjektivni (to se pravi neklerikalni) šefi pokrajinske uprave v Sloveniji. (Korita za druge esesarske.)

4. Odobre se potrebni krediti za vseučilišče in šole, ki niso predvideni v proračunu pač pa v zakonih. (Tudi tu je nekaj korit.)

In kaj so zahtevali klerikalci za kmeta? Nič in zopet nič!

In za naše fante? Nič in zopet nič!

Skratka! Samo strankarska korita so jim bila na srcu, na vse drugo pa so pozabili.

Vse, kar so klerikalci obljubili radikalom, vse to so radikali tudi dobili.

Radikali pa klerikalcem niso izpolnili niti ene obljube. Še več! Bili so tako previdni, da klerikalcem sploh niso ničesar gotovega obljubili.

Na vsej črti so se torej klerikalci našmirali in danes se smeji njim in Radiću vsa Jugoslavija, zakaj takega poloma, ko klerikalci z Markovim protokolom, še ni doživela prav nobena stranka. Ubogi Krek, ubogi Žitnik, če bi videla to polomijo! Pa to ni nikakor čudno. Kako pa more končati kakšna stvar dobro, če jo vodi koroški kočijaž dr. Brejca, ki je še vedno vsako stvar zafural, razen svoje zbirke gozdov na Dolenjskem, ki jo zna dobro množiti.

Na Markovem protokolu je podpisan dr. Brejca kot narodni poslanec, kar pa Brejca ni. Tako je dokazano tudi to, kar smo mi opetovano trdili, da so namreč klerikalci hoteli narediti Brejca za poslanca, pa ga kmetje niso marali. »Brejca rinejo, atka kažejo.«

Radikale in Beograd so hoteli klerikalci z objavo protokola spraviti v zadrego, v svoji nerodnosti pa niso opazili niti tega, da so sami sebe diskreditirali do nemogočnosti.

Clovek mora biti v resnici klerikalac in pristaž dr. Korošca, da se ne prime za glavo pri taki klasični politični nerodnosti.

Zato pa se naj volilci ne čudijo, če je po 18. marcu prav vse slabše, kajti kako se morejo stvari popraviti,

če jih pa imajo v rokah tako popolnoma nezmožni politiki.

Ni se pa tudi čuditi, če je bilo v skupščini celo klerikalne poslance

Neresni klerikalci.

Klerikalcem prede trda. Obetali so svojim volilcem več kot zlate gradove, obetali so: avtonomijo, zmanjšanje davkov in fante iz Macedonije.

Godi se jim, kakor vsakemu sleparju in goljufu, ki na sladke laži, zapeljive obljube in prazen žep izmami iz lahkovernega ljudstva denar; ko pa je treba vračati, ko je treba plačati, pa napove bankrot in se izgovarja z nesrečo v špekulaciji.

Zaradi takega sleparskega varanja ljudstva jim prede trda. Od vseh strani se jim prezentirajo menice, ki so jih podpisovali zadnji dve leti in zlasti pred volitvami. Volilci hočejo avtonomijo, hočejo znižanja davkov, hočejo fante iz Macedonije in hočejo še sto in sto obljubljenih reči, hočejo uspehov, s katerimi so jih pred volitvami varali.

Klerikalni poslanci pa soje pred svojimi volilci, kakor tisti faltrani trgovci na sliki z nadpisom, da je prodajal na kredit, rujejo si lase, obračajo prazne žepce, po blagajni pa skačejo miši in podgane.

Volilci vpiljejo: dajte, kar ste obetali. Klerikalci pa pišejo v »Slovenca« članke in se izgovarjajo, da jih je samo 24, a nasprotno večine nekaj stotin in kako naj žanje jugoslovanski klub proti taki večini uspehe. In ko bi bil vsaj evropski parlament, ko bi evropski politiki in državniki tam odločali — javka »Slovenec« — potem bi klerikalci še kakšno drobtino ulagali; tako pa jim ne preostane drugo, kakor da kritikujejo vladne predloge in prijavljajo svoje lastne, temeljito do skrajnih posledic proučene. (!!) Kaj bi mogel sicer drugače doseči malobrojni slovenski zastopnik — skuša sedaj utešiti »Slovenec« svoje čitatelje.

Kako pa je pisal »Slovenec« zadnji dve leti? Kaj so govorili klerikalci samo o SKS?

Samo osem je bilo samostojnih poslancev, pa so dve leti preprečevali povzicanje davkov, tlako in vse tiste sladkosti, s katerimi bo osrečila sedaj po klerikalni milosti postavljena in podpirana vlada. Osem je bilo samostojnih poslancev, torej samo tretjina tega, kar je sedaj zbral Korošec okoli sebe, pa so dve leti branili slov, kmeta z uspehom vsega zla, ki se sedaj vali na njega. In samo teh osem bi zadostovalo, da so

sram, ko jim je dejal tov. Pucelj, da so klerikalci, kajti človek bi moral imeti v resnici krokodilovo kožo, če bi bil po taki polomiji še klerikalac.

Volilci o pravem času pametni, pa da niso nasedli klerikalnim obljubam.

A kako je takrat »Slovenec« pisal? Takrat ni govoril o veliki večini, ki vsemu nasprotuje, ni upošteval ne evropskih razmer, ampak celo suše krivim je hotel napraviti poslance Samostojne kmetijske stranke.

Toda s takimi praznimi flavzami se »Slovenec« gospoda sedaj ne bo izvila; dajte volilcem, kar ste obetali, moč imate! Dajte volilcem vse, kar ste obetali, volilci so vam dali vse, kar ste od njih zahtevali. Izgovorov ni!

Dr. Sušteršič vas je med volitvami opozarjal na starodavno resnico, da je politika umetnost mogočih stvari. Toda vi ste bili gluhi in slepi, hoteli ste le kroglic in oblasti, kaj pa bo z vašimi obljubami, ste se prokleto malo brigali.

Danes je treba, da plačate menico, ki ste jo podpisali volilcem pred volitvami, drugače ostanete navadni sleparji, ljudski goljufi. Ni izgovora, da vam ni mogoče, vi ste rekli, da boste.

Res je bilo nekaj belih vran med vami, n. pr. Jakob Jan iz Gorji, ki so že v volilni kampanji neženirano pripovedovali, da nočejo v parlament, da ne bo nobeden nič dosegel, da bo ljudstvo razjarjeno, ko bo zaznalo, da je ogoljufano, so bili torej že takrat ljudje med vami, ki so glasno izjavljali, da so klerikalne obljube laž, a vaša elita je odločno vstrajala na tem, da bo — če bo izvoljena — in to je — izvojevala avtonomijo, znižanje davkov in fante domov.

Zadnji »Ljudski Tednik« prinaša o »delu« in izgovorih klerikalcev uničujočo in porazno sodbo, ki pa drži kot granit:

»Ljudstvo gleda in strmi. Vsi zastopniki slovenskega ljudstva so združeni v enotnem parlamentarnem klubu, ki pa nima niti najmanjšega vpliva na tekoče parlamentarne posle. Kako je to mogoče?! Politika, ki ne vidi naprej, kaj hoče in more doseči, sploh ni politika. Vsi izgovori, da se ne more vedeti naprej, kaj se bo zgodilo, o dobrih namelih in strogi opoziciji, so jalovi. Kdor se hoče pečiti s politik, mora vedeti, kam ga pripelje, ne gre za osebe in osebne koristi, ampak za koristi ljudstva. Naša parlamentarna delegacija v Beogradu ni s svojo politiko dosegla

nič drugega, kakor to, da slovensko ljudstvo v resnici ne sodočuje več pri razvoju državnih poslov. Za take uspehe se zahvaljujemo. Danes je ljudstvo tako daleč, da ne more govoriti več o kakem zastopstvu, ker so poslanci, ki naj ga zastopajo, brez vsakega vpliva na razvoj razmer v državi. Očitek, da so preglašovani in premalo številni, ne drži. Skoro vse mandate v Sloveniji so dobili in znano je iz politične zgodovine, da v parlamentarnem življenju ne šteje samo število glav, ampak predvsem to, kar je v njih.«

Urnebesna neumnost in zloba.

Po deželi, zlasti po ljubljanski okolici, širijo brezvestni klerikalni plačanci vest, da so samostojni prodali gospodarsko zadrugo »Ekonom« — demokratom.

Kdor le količkaj pomisli, ta ve takoj, da je vest skrajno neumna, ker se zadruga sploh prodajati ne more.

Ampak to ne briga klerikalnih lažnikov, ki špekulirajo na neumnost ljudstva in ki upajo, da bodo s svojo lažjo vsaj nekoliko škodovali razvoju »Ekonom«. Iz zavisti, ker se naš »Ekonom« tako lepo razvija, iz jeze, ker se mi tako prezirani »kmetijaci« sijajno gospodarsko urejujemo, je porojena zgoraj navedena klerikalna laž.

Toda nikdar in nikoli še niso zmagali zavistneži in tudi sedaj ne bodo in niti najmanj, če zidajo na neumnost.

Zato, tovariši! Vsakogar, ki širi to laž, brez pardona pred sodišče! Niti enemu ne sme biti prizanešeno! Naj dokažejo lažnivci svoje trditve pred sodiščem!

Zato javite nam ali »Ekonomu« takoj ime tistega zlobneža ali zapeljanca, ki bi ponovil klerikalno izmišljotino. Obenem pa navedite tudi zanesljive priče, ker klerikalni obrekovalci taje vselej, kadar se jih prime za jezik.

Pred sodišče s klevetniki — to je naš edin in najbolj učinkovit odgovor!

Obsojeni klerikalni hujskači.

Da ubijejo glas resnice, so izdali klerikalci v volilnem boju parolo, da je treba vse naše shode razbiti. S posebno vnamo pa so se vrgli na Puceljeve shode in ustrašili se niso niti pred najnižkotnejšim divjaštvom, samo da bi

Agrarne operacije.

V davnih časih, ko so se posamezne skupine narodov pričele naseljevati po manj obljubljenih krajih, prišla so v zasebno last posameznika samo tista zemljišča, ki jih je lahko obdeloval s plugom in koso. Vsa druga zemljišča, pašniki in gozdi so posamezna plemena skupno izrabljala. V poznejši dobi so se pa pričeli naseljevati nemški in drugi tujerodni plemiči, ki so prišli na podlagi kakih daril s strani kraljev ali na kak drug način v posest celega okraja, občine ali vasi. Ti so si lastili gospodstvo nad kmeti in njih imetjem, tako da je bil kmet brezpraven. Šele v sredi prejšnjega stoletja se je izvršila takozvana zemljiška odveza. Takrat so opustili kmeta-podložnika tlake in desetine. S cesarskim patentom z dne 5. julija 1853, drž. zak. št. 130, uredile so se tudi kmetijske pravice do gozdov in pašnikov ter so potom odveze dobile občine, vasi ali posamezne skupine kmetovalcev večje površine sveta; v nekaterih slučajih uredile so se tudi služnostne pravice na svetu, ki je ostal še lastnina posameznih grajščin.

Pri takratni zemljiški odvezi se je pa napravil velik pogrešek s tem, da se z oddajo zemljišč posameznim skupščinam ni obenem skrbelo za to, da bi se uredilo nad tem skupnim zemljiščem pravilno in dobro gospodarstvo. Vsled tega so bila ta zemljišča izpostavljena največjemu izkoriščanju. Skoro vsak upravičenec je skušal v največji meri izrabiti svojo pravico v skupnem svetu in le malokdo je skrbel za dobro skupno gospodarstvo. Da niso nastale vsled neorganiziranja teh skupščin večje zmede in da se niso ta skupna zemljišča opustošila, zahvaliti se imamo le zdravemu razumu naših kmetovalcev.

Šele 30 let pozneje (to je l. 1883), izdali so se agrarni zakoni, ki imajo namen, da se ta skupna zemljišča boljše in pravilneje izrabljajo in da se zlože tista zemljišča, ki so preveč razkosana ter da se s tem povliha njih vrednost.

Agrarni zakoni, ki so veljavni za Kranjsko in Štajersko, so sledeči:

a) za glavno oziroma nadrobno razdelbo skupnih zemljišč deželni zakon za Kranjsko z dne 26. oktobra 1887, št. 2 iz leta 1888, odnosno

deželni zakon za Štajersko z dne 26. maja 1909, št. 44,

b) za uredbo užitnih in oskrbovalnih pravic na skupnih zemljiščih sta veljavna ista zakona,

c) za komasacijo ali zložbo posejanih zemljišč je deželni zakon za Kranjsko z dne 7. novembra 1900, št. 28, odnosno za Štajersko deželni zakon z dne 26. maja 1909, 1909, št. 45,

d) za varstvo planin in pospeševanje planinskega gospodarstva je za Kranjsko deželni zakon z dne 26. maja 1909, št. 18, za Štajersko pa deželni zakon z dne 7. septembra 1909, št. 69, in

e) za novo uredbo in odkup, po cesarskem patentu z dne 5. julija 1853, državni zakon št. 130, urejenih pravic drvarjenja, paše, dobivanja gozdnih pridelkov ter o zavarovanju pravic gozdnih upravičencev je za Kranjsko deželni zakon z dne 21. maja 1911, št. 2 iz leta 1912 in za Štajersko deželni zakon z dne 16. septembra 1909, št. 29.

Vsi ti agrarni zakoni so med seboj tesno spojeni in se medsebojno dopolnjujejo. Zgoraj označeni zakoni zasledujejo namen povzdigniti po-

ljedelsko produkcijo, izboljšati gozdno kulturo ter nje umno gospodarstvo, pospeševati planšarstvo in pašništvo ter z zadostno pašo pripomoči, da se povzdigne živinoreja na kolikor mogoče visoko stopnjo. Ti zakoni imajo namen, da se vsa skupna zemljišča, najsi bodo to planine, pašniki, gozdi, travniki ali njive, ki so bila do sedaj vsled slabega gospodarstva močno zanemarjena, ali zemljišča, ki se sploh niso pravilno gospodarsko izrabljala, spravijo v zmislu agrarnih zakonov v tako stanje, da se more potem to zemljišče boljše, lažje, koristneje in pravilneje izrabljati.

Znano je, da so skupne planine in pašniki zanemarjeni in v silno slabem stanju. Zaraščeni so navadno z grmovjem, leskovino, posuti s kamenjem in ker si jih navadno niti ne trebi, niti ne gnoji, kaj šele izboljšava, je paša vedno slabša. Upravičenci takega pašnika pasejo navadno vsevprek ne glede na svoje pravice ter vsak skuša izrabljati skupni svet v svojo korist. Isto je s skupnim gozdom, ki je navadno opustošen. Vsak udeleženec in tudi neudeleženec skuša iz skupnega gozda izsekati kolikor največ mo-

goče ter pri tem ne gleda na to, da bi zasadil in gojil gozdni zarod. Zato je pa tak skupen gozd vedno manj vreden. Umno gospodarstvo je pri skupnem gozdu zelo težko in pri manjših gozdih sploh nemogoče. Ako se pa svet razdeli, dobi vsak udeleženec svoj delež, v kolikor mu gre po njegovi pravici. Ta delež, če je pašnik, ga navadno izboljša, da ga potem rabi kot travnik ali celo njivo; ako je pa gozd, pa tudi z njim vestneje gospodarji, ga kultivira ter pri tem skrbi za zadostni gozdni zarod.

Če se pa uvidi, da bi bila razdelba iz gospodarskih razlogov nepriljubljiva, izvede se navadno uredba užitnih in gospodarskih pravic, ter se s tem vedno doseže umno in pravilno urejeno gospodarstvo. Na planinah ali pašnikih, ki so v slabem stanju, izvedejo se navadno obenem potrebne melioracije. Pašni svet se očisti grmovja, kamenja in druge navlake, ki ovirajo pašo. Svet se pognoji z hlevnim gnojem ali umetnimi gnojili; kjer ni vode, napravijo se vodovodne naprave in v planinah, kjer je živina izpostavljena vremenskim nepravilnostim, napravijo se pota in na nevarnih krajih plo-

tov. Pucelj onemogočili shod. V tem oziru je bil posebno značilen shod v Sodražici. Stanatizirane ženske, ki so se vedle tako prostaško, da ne moremo njihovih besedi niti to ponoviti, so divale in besnele, ko da bi bile obsedene. Zvesto pa so jim pomagali nekateri zapeljanci, vso to divjo druhal pa je vodil visokošolec Čampa, ki je bil general onih, ki so se zapriležili, da onemogočijo tov. Pucelj shod.

Deloma je njih namera tudi uspela, dasi popolnoma ne, ker mesto pod milim nebom, je zboroval tov. Pucelj v dvorani. Toda vsaka stvar se kaznuje in tudi klerikalno divjaštvo. Proti sodražskim klerikalnim divjakom je bila vložena tožba in vsi so bili obsojeni. Obsojeni so se proti kazni pritožili sicer v Novo mesto, toda nič ni pomagalo. Tudi novomeško sodišče je moralo potrditi razsodbo okrajnega sodišča v Ribnici, čeprav jo je nekoliko omililo in s tem je postala sodba pravomočna.

Obsojeni so bili: Alojzij Čampa na 3 dni strogega zapor, Ivan Pakiz na 1 dan in Anton Oblak na 2 dni strogega zapor. Pripominjamo, da se kazni na strogi zapor ne da izpremeniti v denarno globo in da mora biti zato jurist Čampa izključen iz vseučilišča. Bomo videli, če bo ljubljanska univerza to tudi storila.

Razsodba je silna klofuta za vso klerikalno stranko, ker je z njo dokazano, na kako nemoralen način vodi ta, do kosti gnila stranka političen boj. To je tudi sodišče izrecno naglasilo, ko pravi v svoji razsodbi sledeče:

Polomija župnika Bajca.

Dne 29. junija je sklical župnik Bajc v St. Janžu shod, za katerega je pridno agitiral tudi v cerkvi. Na shodu da bo pojasnil vse laži nasprotnikov in zato se naj shoda udeležijo prav vsak prišast Eseelesa. Tako je župnik Bajc obljubil. Njegova obljuba pa je ostala ravno tako neizpolnjena ko vse druge klerikalne obljube. Na shodu je bilo kakih 9 desetih klerikalcev, ena desetina udeležencev pa je bilo naših. Toda klerikalno politiko ni odobraval nihče, razven dveh klerikalcev, ki menda mislita, da je greh misliti z lastno glavo.

Shod je otvoril in vodil seveda župnik Bajc, ki je bil obenem tudi glavni govornik. Vsaj hotel je biti, ker pozneje so se stvari obrnile malo drugače.

Kakor »veliki državnik« dr. Korosec je govoril tudi Bajc najprej o zunanjih politiki, zlasti je govoril dosti o Bolgarski. Iz demokratske »Domovine« je pobral tisto slavno iznajdbo, da je padel Stamboljski zato, ker da je bil proti inteligenci. (Resnica pa je seveda samo ta, da ni hotela bolgarska inteligenca o res kmetijski stranki ničesar slišati, kakor vidimo to tudi pri naših meščanskih strankah. Op. ured.) Nato je povedal župnik Bajc »novico«, da so na Balkanu zainteresirani tudi Angleži in Francozi in da se mora zato naša politika tudi nanje ozirati. Bajčeva »odkritja«, podprta z le njemu lastnimi argumenti, ki imajo v konfuznosti silno trdna tla, pa niso naredila na poslušalce posebnega utisa in posestnik Keber je celo nekaj zagodrnjal. Tedaj pa se je zatekel župnik Bajc, ko je videl, da je v resni razpravi doživel popoln polom k prav pristno klerikalni nedostojnosti.

»Božji namestnik« župnik Bajc.

Takole prične namreč župnik Bajc smešiti Kebr: »Kebrček sfrči maja meseca, sedaj pa ni časa za Kebrčka. Popreje ste bili gospod Keber proti Majcnu, sedaj pa ste z njim. Sfrčite raje maja meseca, sedaj pa bodite tihi!« Tak

»Kazen je odmerilo sodišče zaradi tega tako visoko, ker je sodišče mnenja, da se mora v parlamentarni državi kot je naša na vsak način spoštovati v ustavi zajamčena zborovalna svoboda državljanov, kar zahteva tudi brez ozira na ustavno določila najprimitivnejši čut dostojnosti. S takimi nasilnimi nastopi in razbijanjem političnih shodov političnih nasprotnikov se uvaža v našo že tako po svetovni vojni posurovelo dobo nov način medsebojnega sovražstva in politične nestojljivosti, ki je zmožen uničiti še ostalo politično dostojnost in zna narod še bolj posuroveti kakor je že. Da se zapre pot vsakemu izrabljanju ljudskega instinkta v nečedne namene, in da se dovede neobhodno potrebno politično borbo med različnimi strankami v mero dostojnosti, je po mnenju sodišča edino sredstvo, da se organizatorji takih izgrediv eksemplarno kaznujejo. Z ozirom na predvedeno je sodišče porabilo strožjo kazen kot sicer.«

Tako se glasi sodba sodišča, ki je pač tako zgovorna, da ne potrebuje nobenega dostavka.

Ugotavljamo samo sledeče: Še nobena stranka ni doživela pred sodiščem zaradi svoje nepoštenosti volilne borbe take obsodbe, kakor klerikalna stranka.

Vsi naši solzavi »Prerodovci« in drugi naši hinavski moralisti in vsi od kulture se cedeči avtonomisti bodo seveda tudi to razsodbo preslišali.

Kajti v hinavščini se razumejo vsi ti bratci dobro.

način politične debate ni v čast niti otrokom, naravnost sramoten pa je za duhovnika vere, ki oznanja spoštovanje in ljubezen do bližnjega kot glavno dolžnost. No, pa s svojo nedostojnostjo ni dosegel župnik Bajc drugo, da je sedaj spoznala vsa fara to, kar smo trdili mi že vedno, da je namreč slab duhovnik tisti, ki misli vedno le na politiko, svojo pastirsko dolžnost pa zanemarija. Ne more človek dobro služiti obenem posvetnim in nadzemskim stvarim.

Duel Bajc — Majcen.

Pa ne samo kot župnika, temveč tudi kot politika se je župnik Bajc izkazal kot zelo slabega. K besedi se je oglašil tov. Majcen in v zanimivem političnem pogovoru in župnika Bajca tako pritisnil k zidu, da so se pričeli celo dosedaj trdni klerikalci sramovati »blagoslova« klerikalne politike. Ker so trditve župnika Bajca za klerikalno stranko nad vse značilne, prinašamo duel Majcen-Bajc skoraj celotno, z vročo željo, da bi ga prečitali tudi oni naprednjaki, ki sicer razumejo lepo govoriti o naprednem bloku, ki se pa nikakor ne zna s klerikalci boriti. Ti Bajčevi odgovori pa tudi dokazujejo, da je Korosec Eseeles zadet na smrt in da pod koncentričnim ognjem vseh naprednjakov brezusmiljeno pogine. Seveda le pod pogojem, če bodo vsi naprednjaki upoštevali to, kar smo mi dejali še pred volitvami, da more namreč biti zmisel naprednega bloka samo v tem, da ločeno korakamo, toda složno udarjamo, ne pa da vodimo politike zaradi mandatov posameznikov.

Pa povrnimo se nazaj h pogovoru Majcen-Bajc.

Majcen: »To ni lepo, gospod župnik, da zasmehujete Kebr s hroščem!«

Bajc: »No, kaj pa vi, gospod Majcen? Zaradi česa pa Vam to ni všeč?«

M.: »Od Vas, ki ste inteligent, ni lepo, da zasramujete Kebr. To sem omenil. Pri tej priliki bi Vas pa tudi ta-

koj prosil, da mi obljubite, da dobim za Vami besedo, ker hočem z ozirom na Vaš svet govor ljudi malo podučiti o resnici.«

B.: »Tako, če hočete, na vsako besedo Vam odgovorim.«

M.: »Gospod župnik! Kakor po navadi hočete zopet prepričati, da bi govoril.«

B.: »Na vsako vprašanje bom odgovoril.«

M.: »Ravno s tem hočete prepričati, da bi govoril. Kakor n. pr. zadnjič, ko ste odgovorili na moj prvi stavek in nato shod zaključili... Ker mi nočete obljubiti, da me boste pustili nemoteno govoriti, Vas vprašam: Zadnjič ste na tem mestu dejali, da je Vaša stranka skupno z Radicem in dr. Spahom sklenila meseca aprila v Zagrebu z radikali pakt (pogodbo), v katerem se je vlada zavezala, da Vam v nekaterih točkah ugodi, da je nekatere že, in da upate Vi, gospod Bajc, da bodo ostale izpolnjene v treh tednih.

Zato Vas vprašam: Ali je v tej pogodbi tudi to, da se davek na deželi poviša za 500 odstotkov, v mestih pa samo za 30%, da se torej kmeta obdaži za 500 odstotkov, tovarne, banke in ostale kapitaliste pa samo za 30%? Ali pa je morebiti v pogodbi tudi kuluk — tlaka?«

B.: »Potem so naši tudi krivi novih davkov, hočete reči, ali ne?«

M.: »Gotovo, če so sklenili tako pogodbo!«

B.: »Vi trdite, da so naši krivi. To boste morali dokazati pred sodiščem!« (Tu je Bajc ustrelil prvega in kapitalnega kozla. Op. ured.) Da bi pa bila blamaža tudi kasnejše popolnejša, išče Bajc že priče!

M.: »Povejte vendar vsebino pakta! Kako morejo delati Vaši poslanci pogodbe z vlado, katerih nočejo povedati volilcem...«

B.: »Vi trdite torej, da so naši poslanci krivi, če se davek zviša?«

M.: »Gotovo! Če je to v paktu in če ga ne objavite, moram tako soditi.

Sicer pa ste morali dati vladi koncesije, ker je izključeno, da bi Vam vlada zastopila potrdila ljubljanskega župana, razpustila dve organizaciji »Orjuna« v Ptuj in Mariboru ter imenovala dr. Karlina za mariborskega škofa.

B.: »Ali bi bili radi Vi gospod Majcen, postali škof?« (To je bil drugi kozel, ki ga je ustrelil Bajc. Op. ured.)

M.: »Mislim, da tudi Vi ne boste škof, pa čeprav ste duhovnik, ker Vas pač predobro poznajo.«

Župnik Bajc in resnica.

B.: »No, kaj pa imate z »Orjuno«? V nedeljo ste imeli shod v St. Janžu.«

M.: »Ni res! Samo v Krmelju je bila odobrova seja.«

B.: »Ali Vi podpirate »Orjuno«?«

M.: »Sami veste, da sem njen član.«

B.: »No, lepa je ta. Kmet in član »Orjuna«, Ali veste ljudje, kaj je »Orjuna«? To je organizacija mladih pobalnikov, ki hoče vsakogar ubiti in mu vse požgati, kdor bi ne hvalil vlade.«

M.: »Sedaj lažete! Koga pa so ubili?«

B.: »V Ljubljani in Šiški so napadli naše, a naši so jih fino pretepli.« (Tu se je pokazal tretji kozel. Op. ured.)

M.: Ali vidite, gospod župnik, da niste govorili resnice, ko ste trdili, da so ubijalci, sedaj pa sami priznavate, da so jih vaši »katoliški« fantje nabili in sicer fino, kakor pravite.«

B.: »Orjuncu ne odgovarjam več.«

Klerikalna politika.

M.: »Zakaj ne? Dejali ste vendar, da mi odgovorite na vsako vprašanje. Seveda povišanja davkov ne morete zagovarjati in zato bi se radi izmuznili.«

B.: »Glejte, kako je predrzen. In tak človek je bil poslanec.«

M.: »Da, bil sem. Toda razumem, da je Vam nerodno, ker Vam vračamo sedaj mlo za drago. Kakor ste nas učili, ko smo bili mi samostojni na vladi, tako Vam bomo vračali sedaj mi.

Govorili ste ljudstvu, da hočemo mi samostojni zvišati davek za 220 odstotkov. Pa dokler je bilo nas samostojnih v vladi, se ni davek zvišal niti za en vinar. Vsakokrat, ko je hotela vlada zvišati kmetu davek, smo mi nastopili in ga preprečili. Pri zadnjih volitvah ste Vi klerikalci dobili z lažjo in obrekovanjem 21 poslancev in v par mesecih ste dosegli, ali točneje niste preprečili, da so kmeta obdačili tako, da ne bo mogel niti dihati.«

B.: »Tu govorijo nekdo o tlaki, ki jo naj bi naši poslanci zagrešili.«

M.: »Tudi o njej, če sto jo dali v pakto.«

B.: »Gospod Majcen, Vi ste nepošten človek!«

M.: »Kaj? To boste imeli priliko pred sodiščem dokazati.«

B.: »Jaz nisem dejal, da ste nepošten človek, ampak trdim samo, da je politično nepošten, kdor kaj takega trdi.«

M.: »Zakaj popravljate?«

B.: »Da, tako sem rekel.«

Posestnika Strnad in Starina: »Tako je gospod župnik preje rekel!«

M.: »Ali smo že tako daleč prišli, kakor je bilo na Francoskem leta 1871, ko so nekateri duhovniki, kakor sem čital v romanu »Nova vas«, učili vernike, da lahko po krivem pričajo, če s tem koristijo svojem političnemu somišljeniku?«

B.: »No, gospod Majcen, ali čitate že romane?«

M.: »Da, kadar imam čas.«

B.: »Tlaka bo krivična!«

M.: »Zakaj je ne preprečite, ko vendar vlado podpirate?«

B.: »Mi je ne podpiramo!«

M.: »Gospod župnik, zakaj lažete, ko ste vendar tu na binkoštno nedeljo izjavili, da jo podpirate in da ste je v lojalni opoziciji. To ste tudi danes izjavili. Isto pa sem tudi čital v nevtralnih listih, da boste namreč vlado podpirali, da pa ne morete zaenkrat še v vlado zaradi Vašega demagoštvu ob volitvah.

B.: »Tega nisem govoril na binkoštno nedeljo, ko takrat sploh doma nisem bil.«

M.: »Zopet lažete! Spomnite se vendar, da ste ravno tu govorili!«

Laž župnika Bajca je bila tako debela, da so pričeli vzklikati celo notorični klerikalci: »Majcen ima prav! Res ste govorili tu na binkoštno nedeljo!«

Bajc se prime za glavo in v zadregi ustrelil sledečega kozla: »Vi pravite, da imate radikalne liste, ko pa cirilice še čitate ne znate!« (Bajc menda misli, da je cirilica nedosegljiva umetnost! Op. ured.)

M.: »Kje dobim radikalne liste, je moja stvar. Zaradi čitanja pa se lahko zmeniva pred kakšnim profesorjem. Vi, gospod župnik, pa raje povejte, zakaj da hočete kmeta uničiti in zakaj čuvate le meščane in kapitaliste, mesto da se lovite za takšnimi neslanostmi. Večino volilnih kroglic ste dobili vendar od kmeta!«

B.: »Gospod Majcen! Hodili ste menda v prvi razred, da veste, da je 110 več ko 24 naših poslancev, ki ne morejo vse narediti.« (Mimogrede pripominjamo, da je to sedaj najnovejši izgovor klerikalcev, ki ga pa pred vo-

litvami niso hoteli priznati, ti politični virižniki. Op. ured.)

M.: »Že preje sem Vam povedal, da nas je bilo samo 8 poslancev in vendar smo vsakokrat preprečili, da bi se zemljiški davek zvišal. Isto bi morali storiti tudi vi, če bi res delali za kmeta. Toda vam je korist posameznih oseb več, ko pa blagor kmeta. Pa kako bodo delali profesorji za kmeta, ko ne vedo, kaj je kmet in kakšne težave da ima. Gospod profesor Sušnik mi je malo pred razpustom skupščine v vlaku na poti iz Zagreba v Ljubljano, dejal, ko sva govorila o uradniških plačah in za to potrebnem kritiju: »Kmet bo najlažje plačal, ker sedaj ne plača nobenega davka. Da je plačal davek, je moral preje prodati tele, sedaj mu je treba prodati samo kokoši in še mu ostane.«

B.: »Mi moramo doseči avtonomijo, potem bomo kmetu pomagali.«

M.: »Da, tako ko dosedaj! Ali veste, gospod župnik, kako ste pomagali gotovim osebam? Samo en slučaj naj navedem. Nek gospod je kupil pri demobilizacijski komisiji stroje za 40.000 kron, ki so bili vredni 20 milijonov. Če je pa prosil kak revež ali pa kakšna občina, potem se je pa reklo, da se ne more ugoditi, ker je treba podpirati domačo industrijo.«

B.: »Kdo je tisti človek?«

M.: »Gotovo ga poznate, kakor tudi več sličnih slučajev.«

B.: »Pri nas imamo izdajalce, ki se puste plačati! Tudi časopisje je plačano, kot »Jutro«, »Slov. Narod«, »Kmetijski list«.

M.: »Sodite menda po svoji stranki, Saj Vam je Sušteršič dokazal, da ste dobili denar od avstrijske vlade.«

B.: »Pustite Avstrijo in Sušteršiča!«

M.: »Kakršni ste bili, takšni ste ostali. Resnica pa vas seveda v oči bode.«

B.: »Pustite Sušteršiča in Avstrijo pri miru. To je stara pesem.«

M.: »Toda huda za krivce!«

Zadnji obupni poizkus Bajca, da se izvele.

B.: »Kakšen so napravili vojni zakoni! Vsa ko moral delati orožne vaje in sicer do 50. leta. Poslanec Škulj pa je dosegel, da bo mesto 2 letne samo 18 mesečna vojaška služba.«

M.: »Zopet lažete! Vladni predlog je bil, da bodi vojaška služba le 18 mesečna. To ni dosegel Škulj. Škulj je le »dosegel«, to da bodo tudi naši vojniki služili pri mornarici in ne doma, kakor ste obljubljali. Zakaj ne zahtevate nadomestne rezerve, na katero je vendar vojni minister pristal, ko smo bili še ml v Beogradu.«

Polomija župnika Bajca je bila popolna, klerikalne vrste so se zamajale, Savli so postajali Pavli.

Tedaj se je zatekel župnik Bajc k zadnjemu sredstvu in dejal: »Gotovi ljudje, ki ne hodijo v cerkev, ki so proti naši sv. cerkvi, proti Kristusu, hočejo našo stranko uničiti. Zato vsi z nami, za sv. križem.

In po tej nizkotni zlorabi cerkve, po tej nezastisljavi profanaciji prvih svetinj vsakega kristjana, je zaključil župnik Bajc shod.

Premnogi pa so tedaj obračunali tudi s klerikalno politiko in bilo je takih dokaj več ko pred shodom.

Slab duhovnik je župnik Bajc, slab politik za klerikalce, toda dober agitator za nas.

In to mu bodi v opravičilo!

Ali si poravnal naročnino za „Kmetijski list“.

tovi. Istotako ogradijo se pašniki, da živina ne uhaja na polje.

Vse uredbe, združene z melioracijami, so v veliko korist živinorej. To je tudi vzrok, da kmetovalci v veliki meri vlagajo prošnje za uredbo in zboljšanje skupnih zemljišč.

Z uredbo užitnih in gospodarskih pravic in melioracijami je pa v tesni zvezi tudi nova uredba in odveza zemljiških bremen. Na podlagi že omenjenega cesarskega patenta iz leta 1853 priznane so se kmetovalcem razne služnostne pravice na tujem svetu, ter so se pri takratni uredbi in odvezi napravile listine o tozadevnih uredbah in poravninah, v katerih so se določile služnostne pravice ali odstop sveta. Služnostne pravice so se pa tekom časa vsled raznih sprememb, tako pri pašnih služnostih vsled zaraščene obremenjenosti sveta, ali pa na kak drug način, zelo omejile. S tem so pa dotični upravičenci močno oškodovani. Namen nove uredbe in odveze je, da se te zmanjšane služnostne pravice vpostavimo zopet na tisto stanje, ki je določeno s prvotno uredbo. S to novo uredbo, pridobljeno bo kmetom mnogo paše.

Dasiravno se dosedaj kmetstvo ljudstvo ni nikdar opozarjalo, kako velike važnosti in koristi so za kme-

te agrarske postave, so vendar tekom časa, ko so pri sosednjih občinah videli velike uspehe agrarskih operacij sami prišli na to, da so agrarni zakoni le njim v največjo korist. Zato je tudi toliko prošelj za izvedbo agrarskih operacij še neresenih, ker so agrarske oblasti čez mero zaposlene in imajo na razpolago samo omejeno število osebja.

Samo o namenu zakona o komasacijah ali zlozbah poljedelskih zemljišč, ki je izmed agrarskih zakonov najvažnejši in najkoristnejši za kmetovalce, vedo naši ljudje le prav malo.

Na Kranjskem se agrarske operacije izvršujejo že od leta 1889, in sicer

a) do konca leta 1922 izvršenih in zaključenih je 760 agrarskih operacij, ki so po večini nadrobne razdelbe, deloma združene z uredbo. Skupna površina vsega razdelbenega sveta združenega z delno uredbo je 51.172 ha;

od te ploskve odpade na pašnike 27.359 ha;

na gozde 23.227 ha;

na planine (uredbe) 160 ha;

na travnike 295 ha;

in na njive 131 ha.

Na tem svetu udeleženo je bilo 17.581 posestnikov.

Na podlagi poizvedb, ki so se vršile v letu 1919, katere skupine so izmed 730 slučajev z izvedbo agrarske operacije zadovoljne, je došlo 604 izjav in sicer: v 576 agrarnih slučajih izjavljajo udeleženci, da so z razdelitvijo jako zadovoljni, ker je ta razdelba njihovim gospodarskim razmeram koristna, ker so lahko svet po razdelbi zboljšali in ker se sedaj svet, ko je v posesti posameznika boljše in pravilnejše gospodari. 23 izjav glasi se, da so zadovoljni, vendar da je ta razdelba njim v gospodarsko korist in v 6 slučajih izjavljajo udeleženci, da so z razdelbo nezadovoljni, ker bi raje imeli svet skupen. Enaka vprašanja se v zasedeno ozemlje niso mogla poslati, vsled česar 126 odgovorov manjka;

b) na Kranjskem izvedla sta se dosedaj samo dva komasacijska slučaja v skupni površini 132 ha s 158 udeleženci;

c) melioracije pričele so se v letu 1908. Melioracijskih projektov napravljenih je 52, od sedaj izvršenih na 13 planinah in 3 pašnikih. Poleg teh melioracij napravilo se je tudi 6 agrarnih cest. V delu je 12 planinskih melioracij in 13 pašniških. Število prošelj za izboljšanje sveta pa vsako leto naraste;

d) uredba in odkup zemljiških bremen se je pa šele započela ter je izmed 39 slučajev 14 v delu.

Na Štajerskem, kjer so se agrarske operacije pričele šele v letu 1911 oziroma 1912, ki pa so bile vsled vojne prekinjene, je 130 slučajev naznanjenih, od katerih je sedaj v delu 49.

Uspeh vsled izvedbe agrarskih zakonov, ki se je že do sedaj v gospodarskem oziru dosegel, je po zgoraj navedenih poizvedbah jako ugoden.

Agrarskega dela, posebno ureditv užitnih in gospodarskih pravic in pa novih uredb služnostnih pravic, je še veliko.

V bodoče posvečati se mora posebno pozornost melioracijam pašnikov in planin ter zlozbam.

Melioracijam vsled tega, ker je živinoreja med vojno močno trpela in se bo le tedaj povzdignila, če bo preskrbljeno za zadostno pašo. Živinoreja je glavni vir dohodkov skotraj vseh gorskih krajev. Kmetje, posebno v goratih krajih pa po večini niso toliko premožni, da bi tudi sami mogli nositi vse zboljševalne stroške. Že bivša avstrijska država je prispevala z 50 odstotki od proračunanih stroškov, deželni odbor pa s 25 odstotki. Ker pa je ta zad-

nji faktor vsled preobrata odpadel, in ker je živinoreja v interesu države, ne bo druzega preostajalo, kakor da država tudi za naprej prispeva k zboljševalnim delom in sicer 75 odstotkov, to pa še posebno v takih krajih, kjer so kmetje res revni.

Komasacija ali zlozba zemljišč.

Dasiravno je zlozbeni zakon v največjo korist kmetovalcem in je velike važnosti za občno blagostanje poljedelcev se ga vendar naši kmetje do danes razven malih izjem niso posluževali. Vzrok temu je, ker jim ugodnosti in način komasacije niso znane. Druge države in tudi dežele bivše avstrijske posebno češke pokrajine so, kar se tiče zlozb veliko pred nami, ker so tam kmetje dovolj poučeni o vrilah zlozbe. Povsod pa, kjer so se izvedle komasacije, izkazalo se je, da so zlozbe vitalnega gospodarskega pomena in v veliko korist kmetovalcem, ker je po zlozbi omogočeno, da se zemljišče boljše in lažje obdela, ker se prihrani na času in delavskih močeh in ker je samo po zlozbi zemljiščih mogoče obdelovati zemljo, ki je bila preje razkosana, intenzivnejše in s pomočjo strojev, kar je pri razkosanem svetu izključeno.

Najnovejša klerikalna sramota.

»Beogradski Dnevnik« od 12. julija piše pod naslovom »Opet savez s Blokoma« naslednje pomembne stavke: »Ono što je vrlo važno, to je, da su juče Muslimani in klerikalci glasali zajedno za Nemcima i džemijetijama za vladin predlog, dok su demokrati, zemljoradnici, Pucelj, slov. kmetijaci i Martin Kranjc, kler. glasali za predlog o gradobitini, koji je odbačen.«

»Politika« piše istega dne o tej stvari takot »V poimeničnem glasanju učestvovalo je 155 poslanika. Za predlog dr. Milašinovića (vladin predlog) glasalo je 117 (radikali, džemijet, Nemci, klerikalci — izuzimajući g. Kranjca — muslimani). Protiv predloga a u korist zahteva g. Lazića glasalo je 38 (demokrati, zemljoradnici, g. I. Pucelj i klerikalac g. Kranjc).

Naj v kratkih stavkih pojasnimo stvar.

Znano je našim čitateljem, da je bil dal dr. Pucelj izdelati takoj prve dni po prihodu na ministrski položaj načrt zakona za zavarovanje poljskih pridelkov po toči in uimah. Ze dve leti bo kmalu poteklo, odkar je ta zakonski načrt odobren tudi od poljoprivrednega Saveta, najvišjega posvetovalnega organa ministrstva kmetijstva, v katerem so poleg prvovrstnih strokovnjakov zastopane tudi vse politične stranke.

Vsak poskus spraviti ta zakonski načrt pred skupščino, je bil zaman, dasi je n. pr. to prizadevanje posebno energično podpiral sam šef demokratske stranke g. Davidović. Radikalni člani kabineta odgovarjali so vedno, da je polno nujnejših stvari.

Ker letos tudi ni bilo z vladine strani še vedno predloga na spregled in ker je to vprašanje po dveh sušnatih letih in z ozirom na letošnje točo in druge vremenske neprijetike posebno nujno, je predložil predsednik zemljoradniškega kluba tov. Lazić samostojen zakonski predlog, po kateremu bi morala vlada takoj pripravi 120 milijonov dinarjev kredita za siromašno po toči in drugih nezgodah prizadeto prebivalstvo ter v slučaju potrebe to vsoto še zvišati.

Predlog je bil tako važen, da je morala celo vladina večina glasovati za njuno. Razume se, da so tudi klerikalci takrat glasovali za njuno.

Človek bi mislil, da bo zakonski načrt tudi sprejet in da bo pomagano vsaj najsiriomašnejšim v letoš-

njih nepravilih. Zaradi tega je vložil tudi tov. Pucelj interpelacijo, v kateri je opozoril ministra za kmetijstvo na škodo po slani, črvu, poplavi itd.

Da bi pa zemljoradniki ne odnesli slave, da samo oni skrbijo za kmeta, se je vladina gospoda odločila za nov trik in minister za kmetijstvo je v ponedeljek 9. julija predložil svoj načrt, »ki ni« — kakor je dejal — oni, od poljoprivrednega saveta odobreni, ampak na drugi osnovici, češ, da ona ni bila »dobra«.

Novega načrta še nihče ne pozna. Lazičev je bil vsem predložen. Ministrov bo prišel v razpravo »enkrat«, Lazičev bi bil en dan lahko sprejet, ker mu je bila z vsemi glasovi priznana nujnost.

In proti tako koristnemu in kmečkemu stanu potrebnemu zakonu glasujejo klerikalci, glasujejo z vlado v trenutku, ko uprizarjajo celjsko komedijo, da se jim smeje ves Beograd.

Če letos ne bo podpore za poskodovane po toči, slani, črvu, poplavi, naj se slovenski volilci zahvalijo poslancu Brodarju, predsedniku »Kmečke Zveze«, ki je odločno in pogumno, dasi nekoliko sramežljivo glasoval zoper zakon za po toči prizadete, naj se zahvalijo vsem svojim poslancem, ki so jih poslali v Beograd.

Edina bela vrana, edina častna izjema je bil med njimi posl. Kranjc. Njega je pa le premagalo kmečko srce in je pustil na cedilu gg., kakor so profesor Sušnik, bogoslov. profesor dr. Hohnjec, Žebot in drugi, ki jim toča nikoli ne pobije, slana nikoli ne popali in voda ne poplavi, ter je imel pogum glasovati za potrebnimi kmečki zakon.

Sramota, ki so si jo vtisnili na čelo slov. klerikalci s tem svojim glasovanjem, je neizbrisljiva. Kako bodo — razen Kranjca — mogli stopiti pred svoje kmečke volilce in jim pogledati v oči, ko so jih tako grdo prevarili in izdali. Kako bodo mogli vpiti njihovi kričavi govorniki po shodih, da so eseslarji za kmeta, ko ga v tako važnih trenutkih puste na cedilu in glasujejo proti zakonu o zavarovanju proti toči.

Ali je to »Kmečka Zveza«? Ali tako delajo zastopniki kmeta?? Sramota, večna sramota!

Vi pa, tovariši, poskrbite, da prodre ta novica do poslednje kože, da bo ljudstvo spoznalo, komu se je zaupalo 18. marca!

Nekaj o katoliški morali.

Poslanec Korošec je porabil atentat na ministrskega predsednika Pašića v to, da je podal pravoslavim Srbom nekaj poduka o katoliški morali. Srbi so hčer nekoliko debelo pogledali in malo nagodnjali, druge nesreče pa ni bilo.

Mi se pa moramo vendar pečati nekoliko bliže z dr. Korošcem kot propovednikom katoliške morale. Dr. Korošec je načelnik in kot tak reprezentant SLS. Po njegovih besedah soditi, bi tedaj morala biti SLS izredno moralna stranka, ki živi in se krepa po naukih katoliške morale. Kajti, če kdo druge ni moral, sam se je pa ne drži, je predrznež in hinavec najsilabše vrste.

Ogledimo v tem oziru nekoliko SLS. Obdobja je po dr. Korošcu umor kot nemoralen. Dobro, to je točno. Telesnemu umoru je pa po katoliški morali enak duševni umor, da mnogokrat še huši. Kako pa ravna v tem oziru SLS? Svetnik Francišek Saleški, ki se še danes imenuje z največjim spoštovanjem ne je od katoličanov, temveč celo od drugovernikov svoje nekdanje škofije in okolice, je dejal, da zagreši obrekovalce trojni umor. Prvega proti sebi, ker umori svojo dušo. Drugega proti poslušalcu, ker zamori njegovo dušo. In tretjega proti obrekovalnemu, ker ubije njegovo poštenje pred ljudmi in s tem njegovo družabno življenje.

SLS je pa pravi mojster v tem trojnem ubijanju. Naj se le vzame v roke njeno časopisje. Cela žurnalistika te tako »moralne« stranke je zasnovana na najpodlejši obrekovalnosti. Nešteto krat se to že dogajalo pred sodiščem in še številnejši so slučaj, ki ostanejo pred posvetovalno sodnijo nekaznovani, ker se ne oglašajo tožniki, ki rajše tiho nosijo svoj boč, kot da bi se potepal po sodniških dvoranah in iskal zadoščenja od prejšnjega jagneta, ki krije za mesečno plačo neznanke podlosti svojih krušnih gospodarjev.

Evo vam na tisoče in tisoče hladnokrvnih in cinčnih umorov, ki so iz moralnega stališča huši kot vsak telesni umor, tembolj, ker se vršijo vsehokoli premišljeno in cinčno-hladno preračunano, nikakor v dosego kakega velikega smotra, temveč zgolj v dosego nemernih nizkih špekulacij izvestnih voditeljev, da se obdrže z nepoštenimi in nezumno podlimi sredstvi na površju

in uživajo osebne udobnosti, ko jim manjka volje in zmčnosti, da bi to dosegli s poštenimi sredstvi? Kje je tu morala? Kje je krščanska, katoliška morala? Ta nič ne šteje, kadar se gre za nizke koristi in podlo koristolovstvo teh žalostnih vitezev. Ta morala se le kliče, kadar to ugaja trenutnemu političnemu in drugemu dobičku. Nobena morala pa ne velja za njihove politične priganjaje. Na kako grozno nizkem moralnem stališču stoji ta družba! Kako uslužno se zatiskajo oči pred največjo podlostjo moralno hudodelske vodilne in priganjske kliše! In vendar je krščanska morala le ena in enaka za vse, za najvišjega kakor za najnižjega, za škofa kot zadnjega pastirja. Ne, nikari ne zlorabljajte imena krščanske morale! Na tem polju nimate ravno Vi prav nič govoriti, ki sistematično zastrupljate in ubijate ljudsko dušo. Profesionalni morilci ste! Vaše hudodelstvo je še večje kot ono kateregakoli telesnega morilca! Ta umori le telo, vi pa morite dosledno duše, kar je ravno po katoliški morali še nerazumno hušje od prvega.

Ta članek je priobčil »Ljudski tednik«. Ker je njegova vsebina nadvse točna, smo ga priobčili dobesedno. Članek zadeva tako v črno, da je pravzaprav vsak dostavek odveč. Vseeno pa rečemo:

Poleg mnogih drugih vzgledov, ne pozabite nikdar, kako so klerikalni koritarji pogladi v smrt Gustava Pirca, največjega dobrotnika kmetijskega ljudstva in to samo zato, da bi se polastili blagovnega oddelka »Kmet. družbe«.

Darila za tiskovni sklad.

V Turkovl gostilni v Rovtni pri Podnartu so nabrali v veselje družbi 1000 kron. Krajev. org. SKS v Dobu pri Domžalah je zbrala 408 kron.

Na predlog tov. Antona Osolina, posestnika iz St. Vida pri Lukovici, in tov. Primoža Grošlja, posestnika iz Čemšenika, je zbrala vesela družba na sokolski veselici 520 kron.

Martin Kozjek, Smlednik, 40 kron. Franc Dežman, Sp. Hrušica, 20 kron. Anton Cerar, Kamnik, 40 kron.

Ivan Škarja, državni svetnik, Beograd, 400 kron.

Skupaj 2428 kron.

Vsem zavednim darovalcem naša najiskrenejša zahvala.

Pokrajinske vesti.

(Kraljevska dvojica) pride po zadnjih poročilih dne 20. t. m. na Bled, kjer ostane mesec dni.

(Polkovnik Janko Vukasović.) Odlični rodoljub, kremenit mož, je umrl. Polkovnika Janka Vukasovića ni več med nami. Leta 1875 je odšel mladi, v Vrtovinu na Goriškem rojeni Janko Stiebil, ki je pozneje prevzel ime Vukasović, v Bosno, da s puško v roki pribori tlačeni raji svobodo. Junaško je vztrajal pri ustaših do leta 1876, ko je bila vstaja končana. Tedaj je šel Vukasović v Srbijo in vstopil v kor drinskih dobrovoljcev. Udeležil se je več bojev in se v vseh odlikoval s svojim junaštvom. Ko je leta 1878 izbruhnila vojna s Turki, je bil Vukasović zopet med prvimi borci. Vstopil je v srbsko vojsko, se udeležil več bitk in bil tudi odlikovan. Kmalu nato je postal podporočnik. V srbsko bolgarski vojni je bil še komandant čete in za svojo hrabrost je bil odlikovan s »Takovskim križem«. Leta 1895 je postal major, kmalu nato podpolkovnik in v balkanski vojni je bil še polkovnik. Po sklenjenem miru je postal komandant vsega orožništva, branil junaško s svojimi orožniki v svetovni vojni Beograd, prešel mukopolno pot preko Albanije in končno doživel, da je njegova ožja domovina osvobodjena. Ni pa doživel, da bi bil prost tudi njegov rojstni kraj, ki ga je nadvse ljubil in kjer bo na njegovo iskreno željo tudi pokopan. Vukasović je bil eden prvih Slovencev, ki je nastopil pravo pot. Na vzhodu leži rešitev Slovenije, kakor je na vzhodu rešitev Slovanov. Danes je z doseženo svobodo dokazano, da je imel Vukasović prav. Vseeno še velik del našega naroda tega ni spoznal. Ob smrti junaka in poštenjaka Vukasovića skrbimo, da spozna narod resnico. Tako se bomo najlepše oddolžili spominu junaškega Vukasovića. Večna slava njegovemu spominu.

(Po intervjuju tovariša Pucija) se ustavlja brzovlak iz Ljubljane v Karlovac sedaj tudi v Metliki. Ko je bilo to že doseženo in se je brzovlak že ustavljal, pa je interveniral še posl. Nemančin in po »Slovincu« dosegel popoln uspeh. Kaj ne bi, če pa je že vse bilo gotovo.

(Kongres Uduženja Jugoslovenskega učiteljstva v Ljubljani.) Kakor nam javljajo, se je prijavilo do sedaj do 3000 učiteljev in učiteljic iz Hrvatske, Srbije, Vojvodine, Bosne in Hercegovine, Dalmacije in Črne gore ter okrog 2000 učiteljstva iz Slovenije, ki posesti v dneh 5., 6. in 7. avgusta kongres v Ljubljani. Zbrani bodo vsi naši najboljši zastopniki učiteljstva iz vse države. Kongres se vrši v velikem obsegu. Vsega bo torej v teh dneh nad 4000 jugoslovenskega učiteljstva v Ljubljani.

(Kongres Jugoslovenskega šumarkega Uduženja) v dneh od 18. do 21. avgusta bo v Ljubljani. Pričakovati je mnogobrojnega poseta uduženim članov iz vse države, kakor tudi delegacije nekaterih inozemskih gozdarskih društev. Po zboru se bodo vršile ekskurzije na Bled, Pokljuko, Triglav in v Trbovlje. Kongres je velike važnosti za naše gozdarstvo v najširšem pomenu besede. Pripravljalni odbor naproša vso našo javnost, da mu gre na roko posebno s tem, da se po možnosti v istih dneh ne vrši kaka podobna prireditve, ki bi mu oteževala delo. — Naslov pripravljalnega odbora je: Ljubljana, Križanke.

(Napredek zdravstva v Sloveniji.) Tekom enega leta je dobila Slovenija od države sledeče ustanove: bakteriološko postajo v Ljubljani, bakteriološko postajo v Celju, bolnišnico za ženske bolezni v Ljubljani, ambulatorij za spolne bolezni v Celju, dispanzer za deco v Ljubljani, higiennični zavod v Ljubljani, nabavljena je avtokolona za pobijanje nalezljivih bolezni in v najkrajšem času bo odprt dispanzer za pobijanje tuberkuloze v Celju. V ponedeljek pa sta bila odprta dva nova zdravstvena zavoda za deco, ki sta oba vzorno opremljena. Vse to je dala naša narodna država Sloveniji samo tekom zadnjega leta, dočim nismo dobili od Avstrije tekom pol stoletja niti desetine tega. Naša narodna država skrbi za narodno zdravje, Avstrija pa te in še marsikatero druge skrbi ni poznala. In vendar se najdajo Slovenci, ki govorijo proti naši državi in ki vzdihujejo za Avstrijo! Fej, tem sramotni reakcionarjem! — Pravica pa zahteva, da na tem mestu omenimo tudi moža, ki ima največ zaslug za napredek zdravstva v Sloveniji. To je dr. Štampar, ki požrtvovalno deluje v Beogradu in ki pri milerni plači in kljub raznim klevetam skrbi za napredek zdravstva Slovenije. Iskreno hvala mu!

(Narod vstaja.) Z vsemi silami napadajo sokolstvo naši klerikalci — Sokoli pa molče in delajo ter korakajo od uspeha do uspeha. Najbolj jasno se to vidi v številnih sokolskih domih, ki se odvijajo v enem kraju za drugim. Tako sta bila odprta v nedeljo sokolska doma v Preserju in v Borovnici. V

Stražišču je enako postavljen nov dom. Sokolstvo napreduje, narod vstaja, klerikalne klevete so vedno bolj brez moči.

(Kaj to pomeni?) — »Slovenec« z dne 13. julija poroča iz Beograda, kako celo takrat, ko skupščina počiva, delo in deluje klerikalni klub. Gostobesno poroča, kako je Sušnik in zopet Sušnik poročal o vojnem zakonu in kako ga je klub določil za generalnega govornika v debati o vojnem zakonu. Poroča »Slovenec« celo, da je podal obširno poročilo in navedel glavne misli, ki jih bo izvajal v svojem govoru. Ko pa je »Slovenec« to po Ljubljani trosil, se je v istem hipu v Beogradu prirnil na tribuno fajmošter Škulji, ki je ob živahni veselosti cele skupščine izvajal, da je pacifist in antimilitarist, da je pa v interesu naše trgovine in blagostanja, da se naša vojna mornarica čimprej pojača in pomnoži. — Pazite se g. Sušnik poslanca Škulja! Opasen konkurent je, vprašajte gg. Jakliča ali dekana Skublica! Sam Korošec se ga je bil pred leti ustrašil, ko je na nekem shodu v Ribnici konstatiral njegove velike demagoške zmčnosti.

(Ko je bil še tov. Pucelj v vladi), je pristal vojni minister na to, da se uvede nadomestna rezerva. Sedaj pa, ko so dobili vse mandate klerikalci ni o nadomestni rezervi niti govora. Tako znajo namreč klerikalni poslanci zastopati koristi naših volilcev.

(Za naše fante.) Starišem in vsem prijateljem naših fantov! Najbolj trpe naši fantje od tega, ker so ločeni od doma. Olajšajmo jim to bol! Najboljše dosežemo to, če jim preskrbimo časopise in knjige, da bodo vsaj v duhu z nami. Da bi stariši lažje naročili za naše fante časopise, je sklenila uprava našega lista, da zniža naročnino za fante za polovico, torej polletno samo 5 dinarjev. Poslužite se te ugodnosti in podpirajte naše fante.

(Markov trg.) Zgodovinsko znameniti Turjaški trg se je moral umakniti Markovemu trgu. Tako je sklenila klerikalno komunistična večina v ljubljanskem občinskem svetu. Marks je bil oznanjevalec najbolj materialističnega svetovnega nazora, kar jih sploh obstoji in bil je eden glavnih borcev proti verskemu življenju. In tega izrazitega protiverskega oznanjevalca so počastili naši klerikalci s tem, da so imenovali po njem stari ljubljanski »Turjaški trg«. Vidi se, da je ljubljanski škof krepko podprl vero, ko je volil komuniste.

(V Smukaču pri Žirovnicah) je kupil posestvo bivši koroški poslanec Grafenauer in se tam stalno naselil.

(Klerikalna podvljanost.) Iz Posavja nam pišejo: V nedeljo, dne 1. t. m., je šel domov Joško Franko, član Sokola na Bregani. Na cesti ga je srečal nek klerikalni lopov in mu zadal tri smrtno rane, katerim je Franko še isti dan podlegel. Morilec se svojega dejanja ni niti najmanj kešal, temveč je dejal, da mu je žal, da ga ni tako udaril, da bi »crknil« kar na mestu. To so sadovi klerikalne vzgoje. Umrla je Frankova žena, ki je spremljala pokojnika na njegovi zadnji poti, so pričali, kako je vse zločin obsojalo in kako je bil rajni splošno priljubljen. Naj počiva v miru!

(St. Janž na Dolenjskem.) Letos je naš Ludvik farbal Belokranjce pred volitvami kar se je dalo. Da pa jih v bodoče obvarujemo pred tem gospodom, svetujemo somišljenikom, da v slučaju njegove ponovne agitacije napišejo te kratke besede iz Kolomonovega žegna, ki pomagajo pregnati hude duhove: Ta 9. kapitel. »Hude duhovne agitatorje pregnati od shodov. Napiši na jen zeglec te besede: LAFARARI DALAFARI, RARERARI. Na ta drugo stran pa napiši: Mati Škerjanc, sin Vladko, boter Milharčič t, botra Drugovčiča, odvernite usso hudo politiko od nas, jen ne bo abena Ludvikova beseda škodvala. Je velku kratu skušanu blu.« — Kako pa je trgovač g. Bajc med vojno z vinom, je znano. Ali je pa vino tudi kmetom pošteno plačal, tega ne vemo. Eno mično zgodbo o kolinah bomo še tudi enkrat povedali.

Jugoslovenska gasilska zveza.

Ena najmočnejših, pa tudi ena najbolj koristnih organizacij je Jugoslovenska Gasilska Zveza, ki skrbi, da so slovenski gasilci na višku svoje dolžnosti, da so vedno pripravljani biti bližnjemu na pomoč, kakor se glasi njih plemenito geslo.

Danes so v Jugoslovenski gasilski zvezi organizirana vsa slovenska gasilska društva. Le ona redko sejana štajerska, prekmurska in kočevska društva, ki so še pod uplivom Nemcev in Madžarov, še niso pristopila h gasilski zvezi, ker jih »odbija« slovensko poveljevanje, ki je v Zvezi uvedeno. Kako jalov je ta izgovor izprevidi pač vsak, kdor le kolikaj pomisli na dejanske razmere. Ko

likrat se vendar zgodi, da nastopi pri kakem požaru več gasilskih društev hkrati. Če naj bo pomoč izdatna in učinkovita, potem je pač potrebno, da je vodstvo pri reševalni akciji enotno. Zato je enotno poveljevanje, in s tem tudi enoten poveljevalni jezik, uveden.

Jugoslovenska gasilska zveza ima danes okrog 15000 članov, ki so organizirani v 29 župah. Starosta zveze je zaslužni gasilec g. Barle, prvi podstarosta g. Bergman, drugi pa Jože Turk. Tajništvo in blagajniške posle pa opravlja g. Janko Hojan.

V nedeljo je imela Gasilska zveza v Ljubljani v veliki dvorani Mestnega doma svojo 5. redno skupščino, ki jo je vodil predsednik Zveze g. Barle. Za overovalce zapisnika sta bila imenovana gospoda Lajovic in Cerar.

Po pozdravu vseh navzočih je podal g. Barle predstaveno poročilo o delovanju Zveze. Gasilska organizacija napreduje povsodi dobro. Zlasti pa je omeniti korak, ki ga je podvzela češka gasilska zveza za ustanovitev vseslovenske gasilske zveze. Naša Zveza se je povabila Čehov, da pristopimo v to organizacijo seveda radevolje pridružila in so bili imenovani v odbor vseslovenske zveze gospodje: Barle, dr. Bergman, Turk in Vengust. V Pragi je tudi že ustanovljen pripravljalni odbor, v katerem je med drugimi tudi 11 Slovencev in 5 Hrvatov. Dosedaj so se združili v vseslovenski gasilski zvezi Čehi, Moravani, Poljaki, Šlezijci, Slovenci in Hrvatje. Namen vseslovenske gasilske zveze je gojiti strokovno gasilstvo, prirediti velike gasilske zlete, združene z gasilskimi vajami in razstavami.

Delo slovenske gasilske zveze se razvija razveseljevo. Društva so agila in delavna, posebno pa nekatera večja. Težkoče pa so pri organizaciji prekmurskega gasilstva, kjer bo treba za tamošnjih 50 gasilskih društev ustanoviti več žup. V tem oziru podpira gasilstvo zelo pokrajinska uprava.

Da bo delo ljubljanske gasilske župe tembolj uspešno, se je razdelila ljubljanska župa v 3 župe in sicer v ljubljansko, vrhniško in savsko župo.

Gospod predsednik opozarja nato člane na gasilski zlet, ki bo dne 19. avgusta v Trbovljah.

Zelo važno je delo, ki ga je pričela vršiti Zveza, da si vzgoji prepotreben naraščaj. Pohvalno je omeniti, da ima gasilstvo v tem pogledu v učiteljstvu izdatno podporo. Zlasti ima za vzgojo gasilskega naraščaja zasluge ravnatelj Lajovic v Trzinu.

Predsednikovo poročilo je bilo z obravnavanjem sprejeto, nakar je bil odobren zapisnik zadnjega zborovanja.

Iz zanimivega temeljitega in obširnega tajnikovega poročila posnemamo. Zveza je imela 3 odbore in 3 predsedstvene seje. Mnogo se je razpravljalo o novem požarnem redu, ki je že predložen zakonodajnemu odboru skupščine.

Zasluga zveze je, da je po dolgem boju dosežen carine prost uvoz gasilskih potrebščin. (Tozadevno opozarjamo gasilce tudi na današnje listnice poslance. Op. ured.) Dosežena je dalje oprostitev davka na vstopnice h gasilskim prireditvam. Pač pa je treba plačati davek na druge pridobitvene prireditve. Pri spevki zavarovalnic so se zvišali od 3 na 5 odstotkov, kar je bilo že skrajno potrebno.

Daljša debata se je razvila nato zaradi načina razdelitev podpor iz 2 odstotnega gasilskega sklada.

Nato je bilo odobreno tajniško poročilo in je sledilo poročilo blagajnika.

Zveza je imela 20.716 dinarjev dohodkov in 11.356 dinarjev stroškov, torej 9359 dinarjev prebitka. Podporni sklad znaša 13.209 dinarjev.

Zelo umesten je bil predlog gospoda Sajovica iz Kranja, ki je poročal o predlogu ljubljanske in savske župe o ustanovitvi lastne gasilske zavarovalnice. Predlog je bil sprejet in izvoljen takoj pripravljalni odbor in sicer ga tvorijo gg.: Miloš Milinković, Jože Arhar, I. Jeločnik, Jože Turk, I. Sajovic iz Kranja, Fr. Dežman iz Trbovelj in Franc Pristovšek iz Zalca.

V imenu tehničnega odseka je poročal g. Rus in sicer glede nabave gasilskih cevi za manjše in večje vodne pritiske.

Dalje je bilo sklenjeno, da pregleda Zveza vse trgovine, ki prodajajo gasilske potrebščine in kroje, da bo na ta način doseženo popolnoma enako uniformiranje gasilcev. Tvrdke, ki imajo predpisane uniforme v zalogi, bodo objavljene v »Gasilcu« in samo pri teh tvrdkah naj krijejo člani svoje potrebe. Jasno je seveda, da se enotnost ne more doseči nakrat, pač pa je postopoma.

Ko so se še obravnavale nekatere notranje zadeve, je zaključil predsednik dobro uspešno zborovanje, ki je vnovič pokazalo, da so naši gasilci močje na pravem mestu in da je njih organizacija dobra.

Razširjajte „Kmetijski list“

Pravi borec za zmago kmetijske misli je samo tisti, ki podredi lastne interese skupni stvari.

Turški Pavliha.

Nasradin-hodža deli ukradene ovce. Nasradin-hodža je postavil sredi polja vrata, tako da jih je še videl od svoje hiše. Ključ je odnesel domov. Žena ga vpraša, čemu bo ključ, a on ji pove, kaj je naredil in reče:

»Vrata sem postavil, da bom razpoznal pošteno ljudi od nepoštenih. Prvi se bodo izognili vratom že od daleč, a drugi pojdejo naravnost k njim.«

Nekoliko dni pozneje vidi Nasradin-hodža devet ljudi, ki gredo čez polje naravnost proti vratom. Steče prednje in jih vpraša:

»Ej, ljudje božji, kam ste namenjeni?«
»Po opravkih,« mu odgovorijo, »a zakaj hočeš to vedeti in kaj te briga?!«

»Vi ste razbojniki in greste krast,« odvrne Nasradin-hodža. »Vzemite tudi mene v svojo družino, ako pa nečete, se boste še kesali, naznanim vas!«

Resnično so bili sami tatovi in vsi se začudijo, da je Nasradin-hodža pogodil pravo pa mu rečejo:

»Tako je! Vidimo, da veš celo to, kar ljudje mislijo, kako bi ne vedel tega, kar delajo! Kar z nami, da nas bo deset.«

Pridejo v najbližjo vas in vidijo pastirico, ki pase ovce. Ko se ji skrivaj približajo, reče Nasradin-hodža:

»Pojdite malo stran, sam pojdem k oni deklici in jo bom zmotil s pripovedovanjem

čudovite pravljice. Kadar ji pokažem s prstom sočnice, prihitite in odpeljite ovce.«

Tako se je tudi zgodilo. Ko vidi Nasradin-hodža, da so oni lopovi odgnali deset ovac, reče pastirci:

»Zbogom, draga deklica, požuriti se moram, da dohitim svoje drugove!«

Vzame pot pod noge in dohiti roparje. Ko so bili v bližini njegove hiše, jih vpraša Nasradin-hodža:

»Kako bomo razdelili teh deset ovc?«
»Pri Bogu, mojster,« mu rečejo roparji, »ti si med nami najstarejši, najbolj pameten in najbolj pravičen. Kakor boš razdelil, tako bodi!«

»Če je tako, pa Bog pomagaj!« reče Nasradin-hodža. »Nas vseh je deset in ovac je tudi deset. Vas je pa le devet, evo vam še eno ovco, pa boste ravno v desetih, jaz pa vzamem devet ovac, pa bo tudi na moji strani natančno deset glav!«

Nato mu reče eden izmed roparjev:

»Za vraga, hodža, tako ne bo prav!«
»Če ne bo prav,« odvrne Nasradin-hodža, »pa me tožite pri sodniku. Povedal bom vse, kakor je bilo, pa naj nam po cesarskih zakonih in po božji pravici razsodi!«

Nasradin-hodža si natakne smolo na nos. Nasradin-hodža je bil nekje v gosteh. Predno prinesejo jedila, dobi vsak gost nekoliko smole, katero Turki običajno prežvekujejo, da jim ostanéjo zobje čisti in

beli. Vsi gostje shranijo smolo, le Nasradin-hodža si jo prilepil na nos.

Gostje se začudijo in vprašajo Nasradin-hodža:

»Kaj pa vraga delaš, hodža?«
Nasradin-hodža jim odvrne:

»Tako je najbolj sigurno, kar je moje, bodi pred mojimi očmi!«

Sam ne ve, kako bi.

Vprašajo Nasradin-hodža:

»Kako je s teboj in kako se počutiš?«
Nasradin-hodža jim odvrne:

»Kako je z menoj? Nihče ni z menoj zadovoljen, niti Bog niti hudič. Bog hoče, da bi bil pobožen, a hudič hoče, da bi bil ničvrednež, sam pa bi rad udobno živel; tako pa nisem ne to ne ono in vse vkup sploh nič ni!«

Nasradin-hodža prizna svoj dolg. Nekdo toži Nasradin-hodža, da mu dolguje 200 grošev in da jih noče plačati. Ko vpraša sodnik Nasradin-hodža, ali je onih 200 grošev res dolžan in zakaj jih ne plača, mu odvrne:

»Res je, dolgujem mu 200 grošev, a že štiri leta ga prosim, naj mi da tri mesece odloga, da mu pripravim denar, pa mi jih ne da! In če mi ne da odloga, kako naj zberem denar?!«

Nasradin-hodža in studenec. Nekoč je imel Nasradin-hodža neko potrebo, pa se odpravil tja, kamor hodijo tudi

cesarji in kralji peš. V bližini je bil studenec. Voda curila enakomerno iz vodnjaka, a Nasradin-hodža posluša in posluša, pa se mu zazdi, da še ni dovršil svoje potrebe, stoji in posluša ves dan in vso noč do zore, toliko časa, da so že pozabili nanj. Ko ga pa le od nikoder ni, se domislilo sosedov, ga gredo iskat, ga najdejo na stranišču in ga vprašajo:

»Kaj pa delaš, človek božji, kje pa si toliko časa?«

»Ne vem, dragi moji, kaj je z menoj! Nesreča je prišla name! Ne morem in ne morem dovršiti svoje potrebe!« jim žalostno odvrne Nasradin-hodža.

Nasradin-hodža pase gosli. Sila kola lomi! Nasradin-hodža je živel nekoč v veliki revščini in se je moral pogoditi z nekim bogatimom, da mu bo pasel gosli. Bogatin mu da dvanajst gosli in Nasradin-hodža jih žene na pašo.

Nasradin-hodža pase svoje goske. Neka dne ga zgrabi silna lakota in se mu je zahotelo pečene goske. Dolgo se je branil izkušnjavi, a lakote se ne more ubraniti, zgrabi eno gosko, jo zakolje in speče ter jo slastno pojé.

Tako se je zgodilo — pa bilo!

Čez nekoliko časa žene Nasradin-hodža gosli domov in zahteva od gospodarja dogovorjeno plačo. Gospodar začne šteti gosli in vidi, da se število ne ujema, ena goska manjka. Tedaj vpraša, kje je dvanaj-

sta gos, a Nasradin-hodža se začne izgovarjati, da je prignal vse gosli in da je grdo od gospodarja, da ga na tak način sramoti, saj z očmi vendar ni mogel pojesti goske. Drugič šteje gospodar in šteje tudi Nasradin-hodža, a število se ne ujema. Nasradin-hodža jih našteje dvanajst, a gospodar le enajst.

Tretjič šteje gospodar in zopet jih našteje le enajst, dvanajste goske ni. Tedaj začne zmerjati Nasradin-hodža in mu zagrozi, da ga ne bo plačal, dokler ne prižene tudi dvanajste goske. Nato mu odvrne Nasradin-hodža:

»Dobro, to ni težko. Glej, tam gre čeca iz sole domov in bova poklcala njh. Pozovi jih dvanajst in reci jim, naj zgrabi vsak eno gosko, videl boš, da ne bo manjkala nobena: dvanajst šolarjev — dvanajst gosli!«

Gospodar ga posluša in se ravna po njegovem nasvetu. Pride dvanajst šolarjev in začnejo loviti gosli, vsak zgrabi po eno gosko, a eden ostane seveda praznih rok.

Ko gospodar to vidi, zakriči Nasradin-hodža:

»Ej, boter, kaj sem ti rekel!? Kje ima pa ta-le gosko?«

Nasradin-hodža pa zgrabi otroka, ga ziasa in reče gospodarju:

»To ti je falot, če bi bil pohitel, bi lahko imel tudi dve goski!«

Rumno, janež, rdečo deteljo, semenjsko ajdo, lipovo cvetje, suhe gobe i. t. d.

plačuje najbolje
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ul. št. 12.

Pozor, kmetovalci!

zelo lepa semenska ajda se dobi po najnižjih cenah pri

„**Ekonomu**“, osrednji gosp. zadrugi

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7.

Pozor posestniki vina in vinogradov!

Namenjen sem, zidati veliko klet na svojem zemljišču v sredini velike industrije, katero bi porabljal za prodajo vina na malo in veliko, od producentov lastnikov vinogradov.

Kdor izmed posestnikov vinogradov in vina se hoče zidanja te kleti udeležiti in na ta način z lahkoto vsako leto svoje vino prodati, naj se javi za naslov na upravo „Kmetijskega lista“. Za odgovor je treba priložiti znamko za 1 Din.

Posestniki vinogradov uvažujte namen te prekorsne naprave!

Gasilna društva! Pozor!

Gasilske diplome in razglednice ima v zalogi H. ZUPAN, knjigovez, Ljubljana, Tržaška c. 24.

Konje

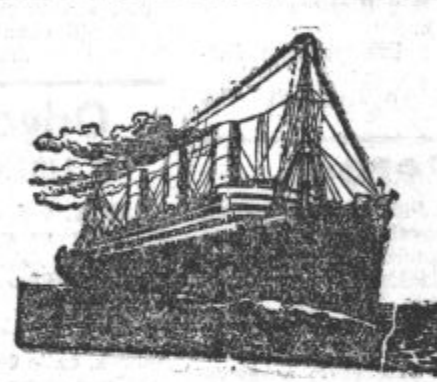
za klanje kupuje po najvišjih dnevnih cenah. Rudolf Pušnik, konjski mesar Ljubljana, Rimska cesta 19.

Najboljši dalmatinski portland cement

iz splitske tovarne oddaja osrednja gospo-

Ekonom, darska zadruga v Ljubljani

Kolodvorska ulica št. 7.

Hamburg Amerika linija

in **United American lines inc.**

Filijalka **Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.**

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

J. G. Drašković, Zagreb,

„B“ cesta pri državnem kolodvoru.

PODRUŽNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinska cesta 180. Split: Ante Buić, Diklecijanova obala 13. Gruž: Ivo Lovričević, Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187. Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Koranit!

Najboljši material za pokrivanje streh. Prevzamem tudi črno-pokrivaška dela, strehe iz lesnega cementa in strešne lepenke.

Skladišče:

Maks Ussar

Maribor Gregorčičeva ul. št. 17

Rafinirani in gorljivi (den.) špirit vino, likerje in žganje

prodaja po najnižjih cenah

„VINEA“

veletrgovina z vinom in špirituoznimi produkti

LJUBLJANA RUDNIK

Telefon inter. 518

Veliko skladišče špirita.

Na debelo! Na drobno!

Perutnino

kokoši, piščance, race kupuje po najvišjih dnevnih cenah

vsako sredo in soboto I. Slamič, Glince št. 213.

Priznana najboljša

peklenske kose (Höllensensen), priporoča založnik in samoprodaja te znamke za Jugoslavijo, tvrdka F. S. SKRABAR, Višnja gora. Preprodajalec ugodne cene!

Ustanovljeno leta **1910**

KAMENIT TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTARNA DRUŽBA Z.O.Z.

LAŠKO Slovenija

Dolgoletna garancija za dobro kakovost!

Cenejša kakor ilovna opeka!

Kamenit sestoji iz azbesta (kamen) in portland-cementa, vsled tega je taka streha vedno močnejša in ne zahteva nobenega popravila. Dolžnost vsakega posestnika strehe je, da si naroči večno trpežno in ognja varno streho iz **Kamenita.**

Zahtevajte brezplačno ponudbe in obiske!

Podpirajte **Jugoslovensko Matico!**

Pri trgovcu pazi na znamko in na vtisnjene besede **„GAZELA“-MILO**

Slavenska banka d.d., Zagreb

Podružnica: **LJUBLJANA.**

Delniška glavnica in rezerve Din 50.000.000. Vloge čez Din 125.000.000.

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien.

Ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencije: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslovska industrijska banka. d d. Split, Balkan Bank r. t. But est, Vaczi utca 35.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Šelenburgova ulica št. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočnejše in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska Telefoni: 139, 146, 458

PODRUŽNICE: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE: Konjice, Meža-Dravograd, Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)